

Rom 10, 4

4: For Kristus er lovens ende til rettferdighet for hver den som tror.

Her har vi nå et av de største kjerneordene i Den Hellige Skrift. Kristus er lovens ende. Måtte nå Herrens Ånd forklare dette for oss!

Først og fremst må vi forstå ordene, eller hva det er apostelen mener med uttrykket "lovens ende". Gr. språkets ord for "ende" kan også bety mål, hensikt, endelige mål, men også slutt og ende. Oftest forekommer nok ordet i sistnevnte betydning, f. eks. om verdens ende/de siste tider (Mat 24: 6, 1Kor 10: 11). Så også om livets ende/avslutning (Heb 7: 3), om rikets avslutning (Luk 1: 33) osv. Nå er det jo så at Kristus er både det ene og det andre. Han er både lovens hensikt og lovens ende, rett forstått. Han er lovens mål; det mål loven først og fremst sikter mot i alt det loven omfatter, alle dens bud og alle dens forbilder. Og som altså dypest sett sikter til Kristus. Bare i ham var det hele loven kunne og skulle bli fullkomment oppfylt. Dernest skulle loven være en tuktemester som skulle forberede og drive alle mennesker til Kristus. Men gjennom alt dette er Kristus også lovens ende eller slutt. For når loven får sin fullkomne oppfyllelse i Kristus, har den nådd sitt mål. Og da er det slutt på dens krav og dommerembete over dem som "er i Kristus" (kap. 8: 1-3).

For det første vet vi, når det gjelder lovens forbilder, at når disse ble oppfylt i Kristus, så opphørte de. Dette ser vi i Heb 10, hvor det heter at "loven har bare en skygge av de kommende goder" ... "de ofrer stadig, år etter år" ... "Derfor, i det han kommer inn i verden, sier han (Kristus til Faderen): Offer og gave ville du ikke ha, men et legeme har du forberedt til meg ... Se, jeg kommer - i bokrullen er det skrevet om meg - for å gjøre din vilje, Gud". Slik skulle da lovens forbilder ha sin slutt i Kristus (konf. Luk 16: 16). Vi ser det også med hensyn til lovens dommerembete ut fra de hellige budene. Når loven hadde fått oppfylt i Kristus alt det den krevde av menneskene, så har også lovens krav og dommer i ham fått sin slutt. Dette gjelder da for alle dem som ved troen er i ham. Når skyldbrevet er blitt betalt av garantisten, da er skyldbrevets krav overfor skyldneren falt bort.

Dette har Paulus mange ord om, som er fulle av trøst. F. eks. disse: "Kristus har kjøpt oss fri fra lovens forbannelse, i det han ble en forbannelse for oss" osv. (Gal 3: 13). "Han har strøket ut håndskriftet (skyldbrevet) som stod med bud, skriftet som var imot oss. Og han har tatt det bort, ved at han naglet det til korset" (Kol 2: 14). Men på samme måte som lovens regjeringstid hadde sitt mål og sin slutt i Kristus, så skjer dette også på åndelig vis i hver eneste sjel, når den, utmattet av loven, kommer til tro på Kristus. For da er det også slutt på lovens regjeringstid i samvittigheten. Nå lever sjelen under en helt annen regjering, der alt bare er nåde og gave. Det er om dette, at der troen på Kristus kommer inn, der opphører lovens herredømme, Paulus taler når han sier: "Før troen kom, ble vi holdt i varetekt av loven, innestengt med sikte på den troen som senere skulle bli åpenbart. Slik er da loven blitt vår tuktemester inntil Kristus, for at vi skulle bli rettferdiggjort av tro. Men etter at

troen er kommet, er vi ikke lenger under tuktemesteren" (Gal 3: 23-25). Så er det altså slutt med lovens tjeneste som fangevokter, når vi kommer til Kristus. Slik er da Kristus lovens ende. Men Paulus talte ennå mer utførlig om dette i kap. 7: 1-7, og vi viser til den utlegningen.

Men når Kristus altså både er lovens mål og lovens ende, kunne det ennå gjenstå et spørsmål om hvilken av disse betydningene det var apostelen egentlig sikter til her. Her viser sammenhengen at det er det sistnevnte; altså at Kristus er lovens ende. Paulus har nettopp sagt at de som søkte å sette opp sin egen rettferdighet, gjorde det "ikke med sann erkjennelse", og i strid med Guds rettferdighet. Så tilføyer han med det samme: "For Kristus er lovens ende". Da legger en merke til at det er slik ordet skal oppfattes. Det er dette han har villet si: Når nå lovens regjeringstid og frelsesvei har nådd sin endelige slutt i Kristus, så måtte det være dårskap, ja, i åpenbar strid mot Guds rettferdighet, om noen nå forsøker å bygge opp sin egen rettferdighet. Det er for sent! Lovens regjeringstid og tale er slutt. Hvordan? Jo, "Kristus er lovens ende". I spørsmålet om frelse gjelder ikke loven lenger. Der er det slutt med den.

Lovens opprinnelige siktemål var at menneskene skulle rettferdiggjøres ved å lyde loven. Men menneskene forfeilet dette målet ved at de brøt loven. Så gav Gud oss sin Sønn til å oppfylle loven. Og dermed er det slutt på lovens vei til å bli rettferdiggjort. Nå er det bare i Kristus vi har rettferdighet, ved at hans egen lydighet overfor loven, og all den nåde og salighet han dermed oppnådde, gis til hver éne som tror. Derfor ble det tidlig forutsagt av profeten at han skulle kalles "Herren, vår rettferdighet" (Jer 23: 6).

Og se nå for en uendelig trøst for fattige syndere som ligger i dette! Du vil omvende deg til Herren og bearbeide hjertet ditt og livet ditt, så du blir rettferdig overfor loven og får nåde hos Gud. Dette er villfarelse. For det første vil du aldri her i livet i deg selv bli rettferdig overfor loven. For øvrig var det jo akkurat "det som var umulig for loven" som Kristus oppfylte for oss (kap. 8: 3). Du er jo ikke klar over at nå er det slutt på lovens vei til frelse. Hør nå - og legg godt merke til dette! - at Kristus er lovens ende til rettferdighet for hver den som tror. Kristus, Guds evige Sønn, vår Frelser, har vært "under loven" i vårt sted (Gal 4: 4) for å oppfylle alle dens bud. Har elsket Gud over alle ting og sin neste som seg selv. Og til sist har han lidd under lovens forbannelse i vårt sted (Gal 3: 13).

Alt dette gjorde han så visst ikke for seg selv, det var ikke nødvendig for ham, men for oss - "til rettferdighet for hver den som tror". Dette må vi aldri glemme! Du har kanskje en gang begynt å tro på ham. Men så har du sett hvor syndig du er, og igjen sett deg så dømt under loven at du har gitt opp. For loven er jo også Guds ord, og den krever mye som du ikke makter å oppfylle. Du skulle jo nå f. eks. først og fremst elske Gud av hele ditt hjerte. Du skulle være hellig og gudfryktig, og alltid spørre hva som er Herrens vilje i alt. Du skulle være varm og trofast i bønn, oppriktig takknemlig for all Guds nåde, alvorlig gå inn for å døde kjødet osv. Men isteden finner du nå mye av nettopp det motsatte i deg; likegladhet, ugudelighet, lettsindighet osv. Og så kan du ikke tro at Guds nåde og

velbehag kan være over deg. Nå holder du på med å bygge opp din egen rettferdighet. Du forsøker å kunne bestå overfor loven i egen person.

Men "Kristus er lovens ende til rettferdighet for hver den som tror". I ham eier du nå samme nåde og velbehag i Guds øyne som om du selv var helt fullkommen etter loven. Husk nå på, og glem aldri dette, at Kristus er Guds barns rettferdighet, og at loven som frelsesvei er slutt. For Guds barn er nå loven bare en kjær rettesnor for deres liv, og en nødvendig tukt for kjødet. Men i spørsmålet om vår frelse, eller når det gjelder vår rettferdighet, Guds velbehag i oss, da er det fullstendig slutt med loven. For det er allerede bestemt at i oss selv er vi alltid fordømt etter loven, men har også allerede vår fullkomne rettferdighet i Kristus.

Men hvis dette virkelig er sant - Å, da burde vi jo sannelig også våkne opp for dette! I stor fryd burde vi løfte våre hoder og lovprise i all evighet en slik nåde og frihet. Men det er slett ikke nok at vi bare forstår dette. Vi må også stadig øve oss i å la vår samvittighet leve i det. Dette taler Luther ypperlig om i en preken på tredje søndag etter trefoldighet. Først taler han inngående om at så snart spørsmålet dreier seg om frelse, om tro og vår samvittighet, så må vi aldri la oss fange av lovens krav og trusler. I det spørsmålet må Kristus og troen få være helt alene, som bruden og brudgommen i brudekammeret (samvittigheten). Så tilføyer han: "Men lover dunder fremdeles alltid på døren og sier: Men du må jo tross alt gjøre gode gjerninger og holde Guds bud, hvis du vil bli frelst. Da skal du frimodig svare: Hører du ikke at nå nytter det ikke å drive på lenger på den måten? For jeg har allerede, uten noen som helst gjerninger, min rettferdighet i min Herre Kristus, og er allerede frelst - før du kommer settende med ditt, så jeg har slett ikke bruk for deg i dette.

På denne måten skulle et menneske kunne forsvare seg og bli stående fast imot djevelens innskytelser i hjertet, og all mulig anfektelse. Det gjelder både overfor gamle og nye synder. En må altså skille vidt fra hverandre disse to: vår samvittighet - og vårt utvortes liv, vår tro - og våre gjerninger. Altså; om loven forsøker å trenge seg inn på meg, og gjør hjertet mitt redd, da er det på høy tid at jeg permitterer den kjære loven. Og hvis han ikke aksepter dette, da skal jeg frimodig avvise hans trusler og si: Jeg vil gjerne gjøre gode gjerninger når tid og sted byr seg, der jeg vandrer blant mennesker. Men her, i mitt samvittighetsforhold for Gud, vil jeg ikke høre noe som helst av dette. La meg få være i fred, og kom ikke og snakk til meg nå om hva jeg skal være eller gjøre! Her hører jeg ikke hverken Moses eller fariseerne. Her skal Kristus alene regjere og være mitt ett og alt, og som Maria vil jeg sitte ved hans føtter og høre hans ord. Martha får holde seg der ute på kjøkkenet. Der får hun passe sine huslige sysler, og la min samvittighet være i fred.

Men hva så med at jeg ennå alltid har synd i meg, er da dette rette måten å ta det på? Svar: Ja, det er sant at jeg ennå er en synder og gjør synd. Men av den grunn må jeg ikke fortvile og gå fortapt, eller flykte for loven. For jeg eier en rett og en gjerning som overgår Moses, og i denne griper jeg ham som har grepet meg. Jeg holder meg til ham som har tatt imot meg i dåpen, og har lagt meg ved sitt hjerte. Gjennom evangeliet har han gjort meg delaktig i alt det han selv eier, og ber meg om å tro på

ham. Der han er, der skal du altså byde fariseerne, såvel som Moses med sine steintavler, tie stille og vike unna. For der har ingen lov noen rett til å anklage eller kreve, selv om ikke jeg har gjort eller makter å gjøre det den krever. For det jeg mangler i meg selv, det eier jeg alltid rikelig i Kristus.

Men dette er bare noe de kristne kan ta til seg og øve seg i, som sin lærdom. Det hører bare hjemme der hvor Kristus alene får regjere, og samvittigheten har med Gud å gjøre. Denne forkynnelsen går ikke til grove, frekke og løsaktige mennesker. For slike forstår ikke noe som helst av dette. Peter sier de forvrenger dette til sin egen undergang (2Pet 3: 16), og misbruker en slik forkynnelse til å leve som de selv har lyst, og sier: "Hva, hvorfor skulle jeg gjøre gode gjerninger? Hva gjør det, at jeg er en synder? Kristus har jo oppfylt loven" osv. Men slikt snakk hører jo ikke hjemme noe sted. For vi skal også legge merke til hva mer Kristus gjør, når han av bare kjærlighet søker etter fortapte får, tar imot tollere og syndere og forkynner for dem. Der ser du at han gjør mye mer enn loven pålegger ham, og lærer med sitt eksempel deg også å gjøre det samme". Så langt Luther.

Paulus sier det samme i teksten vår, at dette bare gjelder dem som tror, "til rettferdighet for hver den som tror". Det er bare den som tror som eier Kristus som sin rettferdighet. Men legg sist men ikke minst merke til at her står "hver den som tror". Du tenker kanskje: Dette er jo en uendelig stor trøst. Men hvordan skal jeg kunne vite at alt dette tilhører meg? Jo, her står jo uttrykkelig: hver den som tror. Hvis du lever enten i likeglad forfengeligheit eller i lovisk trelldom, og ennå greier deg godt uten Kristus som stedfortreder, da tilhører den nåden riktig nok slett ikke deg. Men er det kommet så langt med deg at du ikke lenger finner noen ro i alt det du selv gjør. Og i all din store elendighet har du tatt din tilflukt til Kristus. All din trøst har du bare i Kristus og ordet om ham. Ja, da er du ganske visst en som tror. Og da gjelder alt dette også deg. Da hersker ikke lenger lovens dommerembete over deg, da er det slutt med den. Gud skal aldri mer dømme deg etter loven, fordi "Kristus er lovens ende til rettferdighet for hver den som tror". Lovet være hans navn i all evighet!